

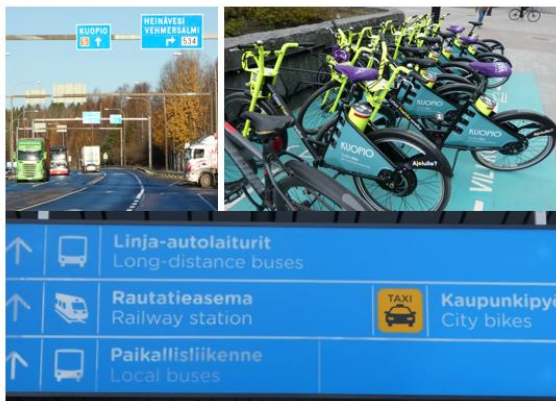
Pohjois-Savon liitto
Regional Council of Pohjois-Savo

Liite 2

Pohjois-Savon liikennejärjestelmän kehittäminen

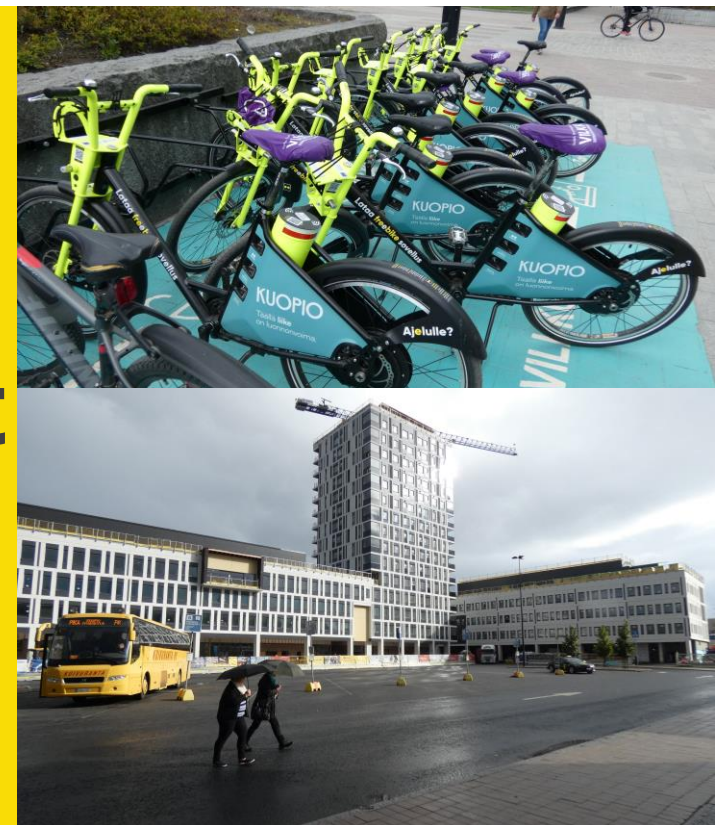
Pohjois-Savon liikennejärjestelmä-
suunnitelma 2040

luonnos 6.10.2020

Liite: Tausta/lähtökohta-aineistot

Luonnos 6.10.2020

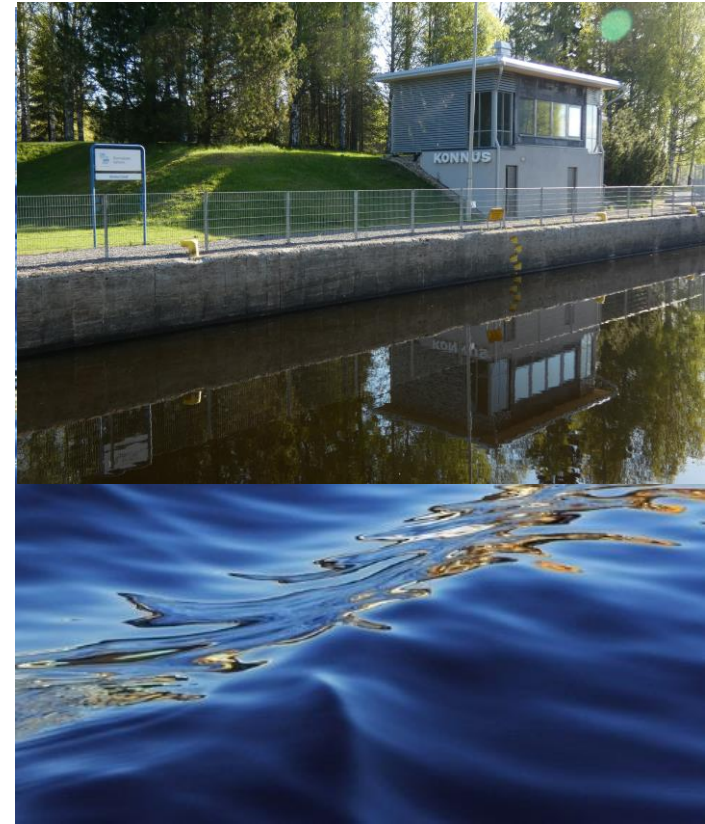

Sisälllys

1. Liikennejärjestelmätyn lähtökohdat
2. Liikennejärjestelmän nykytila ja tulevaisuuden näkymät
3. Suunnitelman taustalla olevat tavoitteet ja strategiat

1. Liikennejärjestelmän lähtökohdat

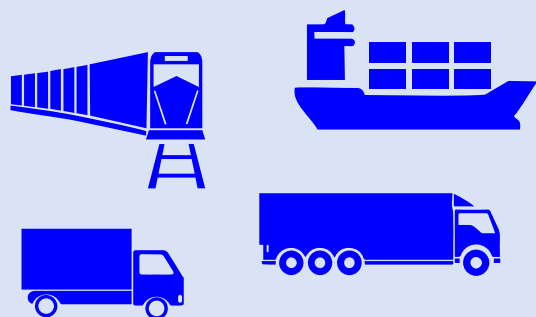

Mikä on liikennejärjestelmä?

Ihmisten liikkuminen

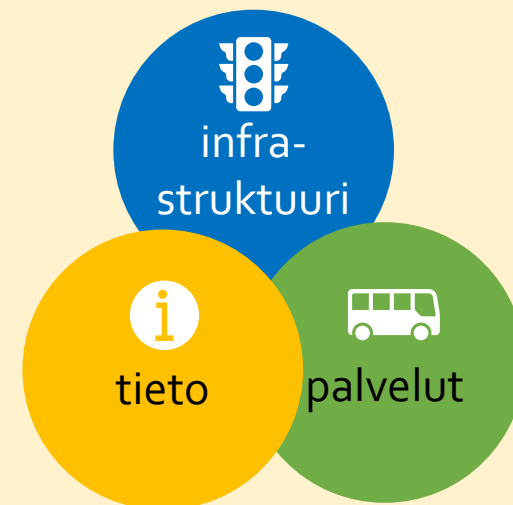
Elinkeinoelämän kuljetukset

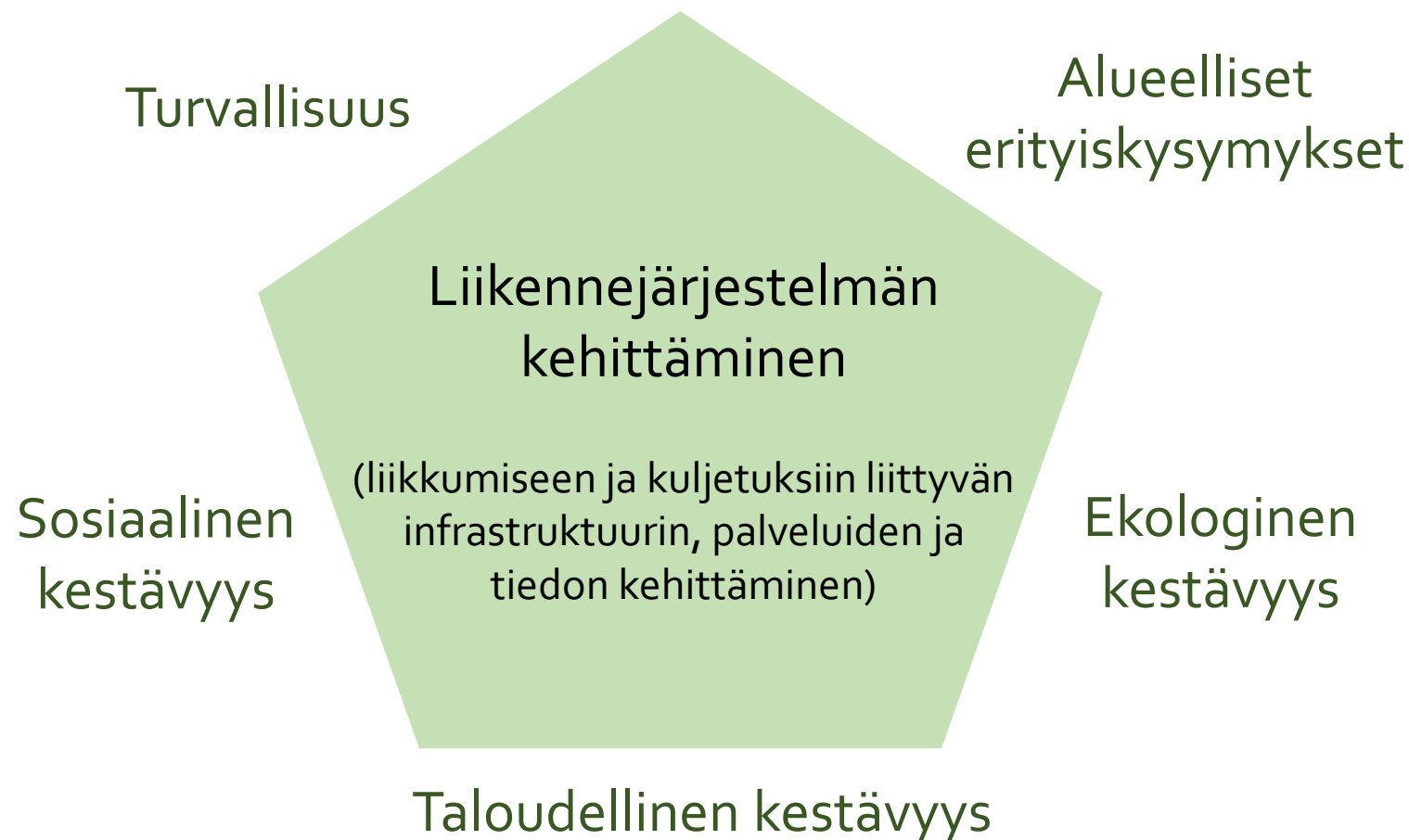
Tietoliikenneyhteydet

Liikennejärjestelmä on kokonaisuus, joka sisältää liikkumisen ja kuljetukset kaikilla liikennemuodoilla sekä niihin liittyvän infrastruktuurin, palvelut sekä tiedon.

Osa-alueet

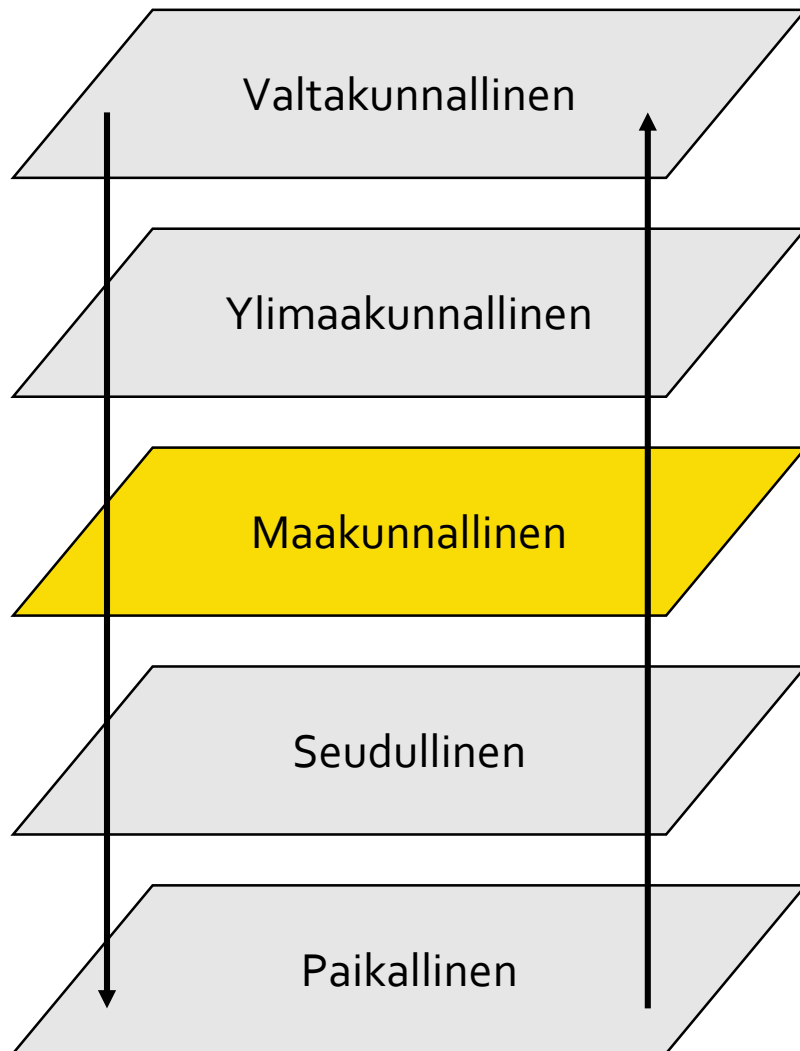

Liikennejärjestelmän kehittäminen on tarpeiden ja reunaehtojen yhteensovittamista

Liikennejärjestelmää kehitetään useilla tasoilla

taso

Keskeiset dokumentit ja työtä tekevät tahot

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (2021), jossa 12-vuotinen rahoitusohjelma (n. yli 10 milj. € investoinnit). LVM, Traficom, Väylä.

Itä-Suomen liikennestrategia (2015) ohjaa toimintaa, tiivis yhteistyö alueen yhteisen näkemyksen muodostamisessa. ELY-keskus, liitot, kunnat.

Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040, jossa maakunnan kehittämisen painopisteet. Pohjois-Savon liitto.

Seudulliset aiesopimukset, joissa määritetty seudulle keskeiset toimenpiteet. ELY-keskus, kunnat, maakuntaliitto.

Kuntien oma toiminta ja suunnitelmat. Kunnat.
Väylänpitäjien oma toiminta ja suunnitelmat. ELY-keskus, Väylävirasto.

Jatkuva liikennejärjestelmätyö Pohjois-Savossa

Kaikkien ryhmien tarkoituksena on myös tiedonvälitys osapuolten välillä

Itäisen Suomen yhteistyö (6 maakuntaa)
(*liitot, ELYt*): Alueen yhteiset asiat

Itä-Suomen liikennestrategiaryhmä (3 maakuntaa)
(*liitot, ELY, Väylä, Traficom*):
Näkemyksen muodostaminen keskeisistä kehittämistarpeista

Itä-Suomen liikennejärjestelmätyöryhmä
(*liitot, ELY, seuturyhmien pj:t, Väylä, Traficom*):
Näkemyksen muodostaminen alueella tehtävästä työstä

Pohjois-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä
(*liitto, seuturyhmien pj:t, kauppakamari, SKAL, LAL, Finavia, ELY, Ficom, Väylä, Traficom*):
Maakunnallisten tarpeiden tunnistaminen

Ylä-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä
(*kunnat, Pohjois-Savon liitto, ELY*):
Näkemyksen muodostaminen alueella tehtävästä työstä

Kuopion seudun liikennejärjestelmätyöryhmä
(*kunnat, Pohjois-Savon liitto, ELY*):
Näkemyksen muodostaminen alueella tehtävästä työstä

Keski-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä
(*kunnat, liitot, ELY*):
Näkemyksen muodostaminen alueella tehtävästä työstä

Käsiteltävien asioiden taso

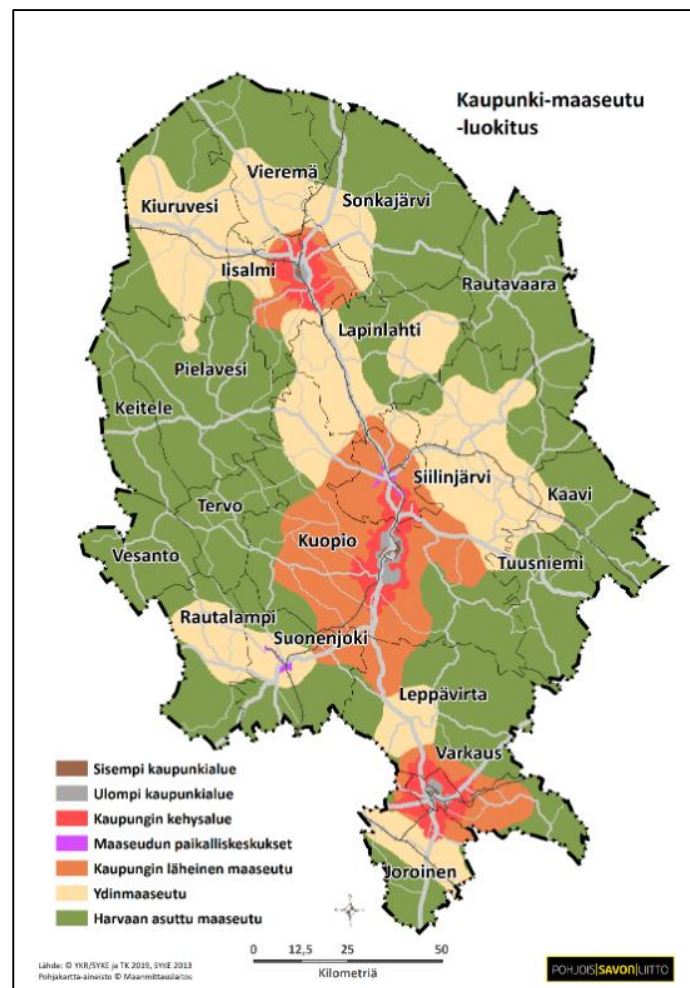
Näiden lisäksi Pohjois-Savossa on erillisiä liikenneturvallisuutta ja joukkoliikennettä käsitteleviä työryhmiä

2. Liikennejärjestelmän nykytila ja tulevaisuuden näkymät

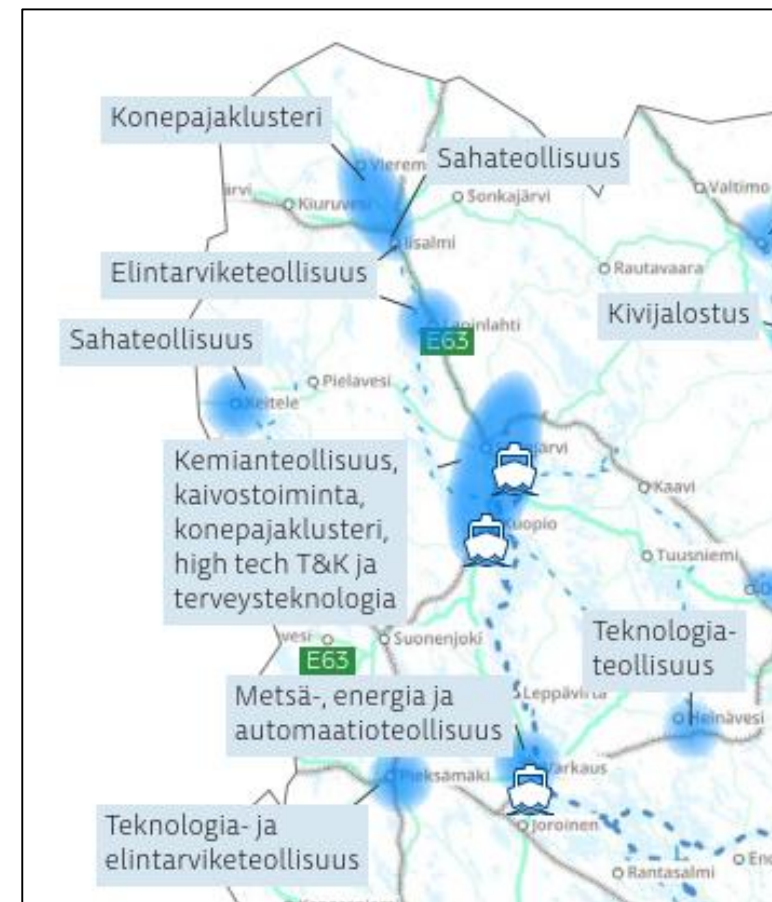
Ihmisten liikkuminen on erilaista eri alueilla, kuljetuksissa painottuvat metsä- ja elintarviketeollisuudet

← Pohjoissavolaisista puolet asuu kaupunkialueilla (kuvassa ruskea ja harmaa) ja puolet muilla alueilla. Haja-asutusalueilla väestöä on tasaisesti.

→ Pohjois-Savossa on useita perinteisiä teollisuuden toimialaklustereita.

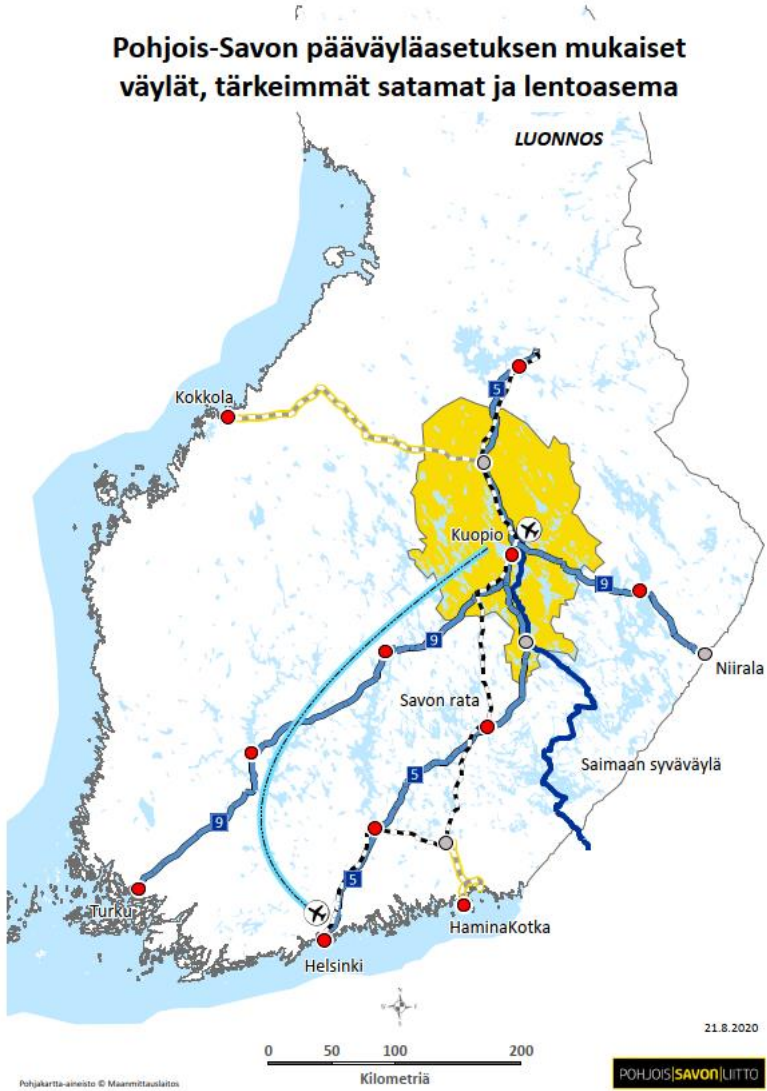
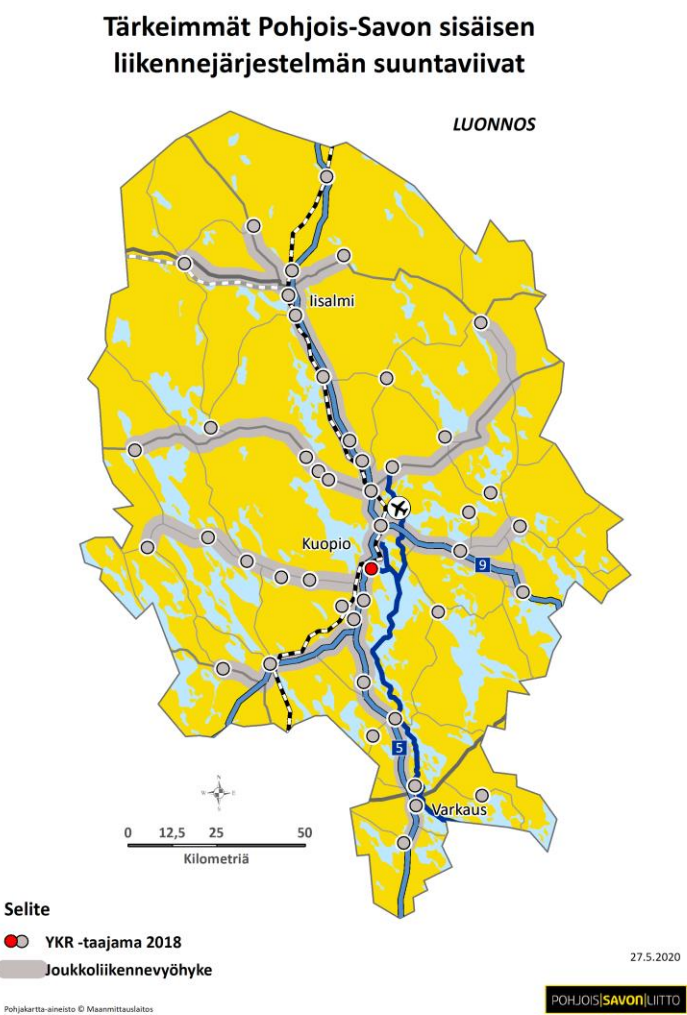
Tutustu tarkemmin Pohjois-Savon liikennejärjestelmän nykytilaan!

Teollisuusklusterit Pohjois-Savossa.

Kuvan lähde: [Itä-Suomen logistiikkaselvitys 2020](https://www.itä-suomenlogistiikkaselvitys.fi)

Pohjois-Savon sisäisen ja ulkoisen saavutettavuuden keskeiset väylät ja vyöhykkeet

Keskeisimmät toimintaympäristön muutostekijät vuoteen 2040

Mitä nämä tarkoittavat Pohjois-Savon liikennejärjestelmälle?

- Kansainvälisten matka- ja kuljetusketjujen merkitys korostuu entisestään (lentoliikenne, merikuljetukset, yhteydet lentoasemille ja satamiin).
- Ilmastomuutoksen torjunta edellyttää kestävämpien liikkumis- ja kuljetusmuotojen käytön lisääntymistä. Lisäksi ilmastomuutoksen tuomat ääri-ilmiöt ja muutokset säätiloissa haastavat väyläverkon kunnossapitoa.
- Kaupungistuminen lisää potentiaalia kasvattaa kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä, toisaalta luo tarvetta jakaa katutilaa käyttäjien kesken ja ehkäistä ruuhkaisuutta.
- Esteettömän liikkumisympäristön ja liikkumispalveluiden tarve kasvaa.
- Tietoliikenneverkkojen merkitys kasvaa entisestään liikenteen digitalisaation edetessä sekä etätyön ja monipaikkaisen asumisen lisääntyessä
- Monipaikkaisuus haastaa uudenlaiseen haja-asutusalueen liikennejärjestelmän kehittämiseen.

3. Suunnitelman taustalla olevat tavoitteet ja strategiat

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä ohjaa suunnittelua

Lue lisää:

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (23.6.2005/503)

Lain mukaan liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteena on edistää liikennejärjestelmää, joka on:

Toimiva

Turvallinen

Kestävä

... ottamalla erityisesti huomioon:

- 1) liikenteen, maankäytön, palvelurakenteen ja elinkeinotoiminnan vuorovaikutus ja toimintojen synnyttämä nykyinen ja tuleva liikennetarve;
- 2) eri ihmisryhmien liikkumistarpeet ja matkaketjujen toimivuus;
- 3) elinkeinoelämän kuljetustarpeet ja kuljetusketjujen toimivuus;
- 4) liikenteen turvallisuus;
- 5) liikenteen ympäristöhaittojen ennalta ehkäiseminen ja vähentäminen;
- 6) liikennejärjestelmän energiatehokkuus;
- 7) tiedon ja digitalisaation hyödyntämismahdollisuudet;
- 8) yksityiset ja markkinaehtoiset liikkumispalvelut sekä liikenne- ja kuljetuspalvelut;
- 9) julkisten ja julkisesti rahoitettujen liikkumispalvelujen sekä liikenne- ja kuljetuspalvelujen kehittämis- ja rahoitustarpeet; sekä
- 10) liikenneverkkojen ja niiden solmukohtien kehittämistarpeet ja rahoitus.

Valtakunnallinen suunnittelu ohjaa valtion rahoitusta liikennejärjestelmään

Lue lisää:

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman materiaalit

Valtakunnallisia toimenpiteitä ohjaavat strategiset kehittämislinjaukset (n. 25 kpl)

Tutustu kehittämislinjauksiin:
Valtakunnalliset strategiset linjaukset (LUONNOS 15.4.2020)

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ovat:

Kestävyys

Ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikkumismuotoja paranevat - erityisesti kaupunkiseuduilla.

Saavutettavuus

Liikennejärjestelmä takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vastaa elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin.

Tehokkuus

Liikennejärjestelmän yhteiskuntataloudellinen tehokkuus paranee.

Tavoitteet ovat rinnakkaisia ja kaikki pyrkivät hillitsemään ilmastonmuutosta

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelman on tarkoitus valmistua vuonna 2021. Suunnitelmaa päivitetään hallituskausittain.

Itä-Suomen liikennestrategia (2015) – päämäärät ja läpäisevät periaatteet

Lue lisää:
Itä-Suomen liikennestrategia

**Päämäärät ja tavoitteet antavat suunnan
liikennejärjestelmän kehittämislle**

Liikkuminen ja kuljettaminen on turvallista

**Elinkeinoelämän kuljetusketjut ovat
kustannustehokkaita**

**Liikkumistarpeiden tyydyttämiseen on realistisia
vaihtoehtoja**

Läpäisevät periaatteet sisältyvät kaikkiin tavoitteisiin

Liikkumisolosuhteet ovat
turvalliset ja esteettömät

Liikennejärjestelmän ja
maankäytön suunnittelun
yhteensovitus toteuttaa
viisasta yhdyskuntarakennetta

Liikennejärjestelmä on tehokas,
taloudellinen, kilpailukykyinen ja
kansainvälisesti integroitunut

Vähähiilisyys ja ekotehokkuus
edistävät ympäristömyötäistä
liikennejärjestelmää

Mobiilit palvelut helpottavat
liikkumista ja kuljetusten
optimointia

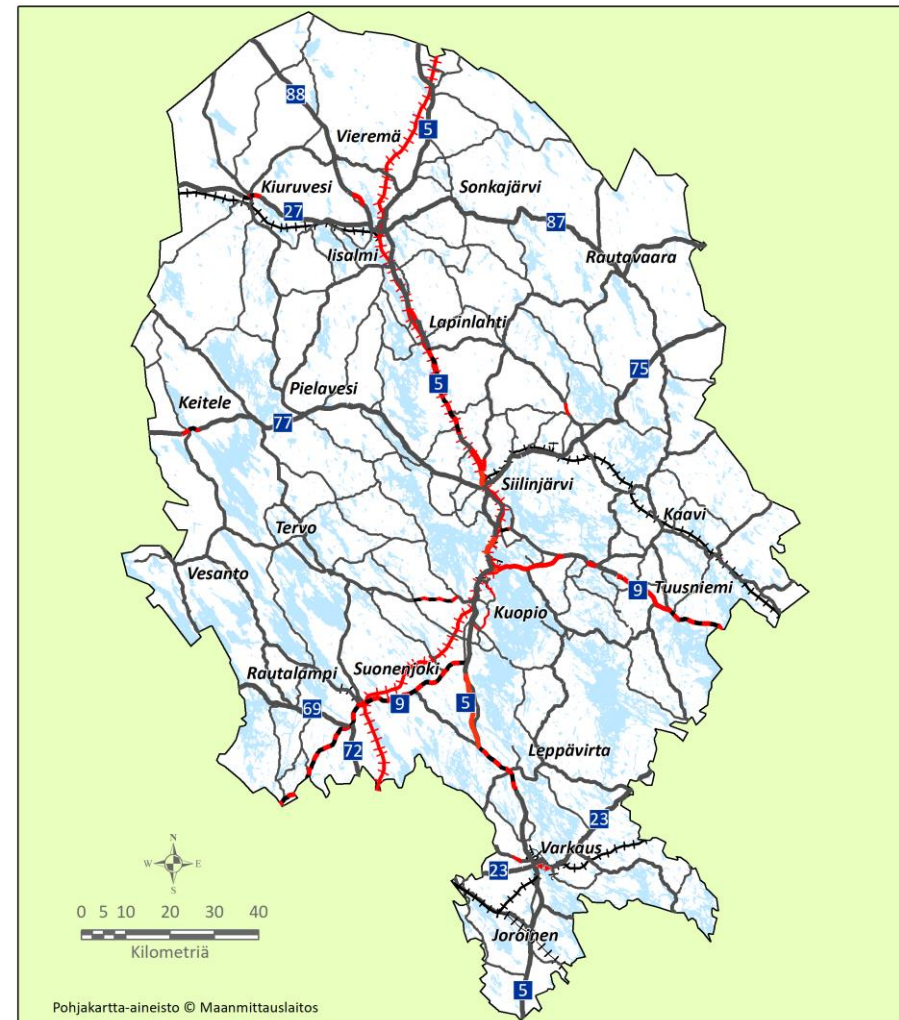

Maakunnalliset suunnitelmat

Maakuntasuunnitelma 2040 sekä **maakuntaohjelma 2018–2021** määrittelevät maakunnalliset kehityssuunnat. Maakuntaohjelmassa linjataan mm. saavutettavuudesta ja liikennejärjestelmän toimivuudesta.

Maakuntakaavoissa on esitetty tie- ja raiteliikenteen tavoiteverkko (kts. viereinen kuva).

Tuoreessa **aluerakenneselvityksessä** on kuvattu aluerakenteen kehitystä 2000-luvulla.

Maakuntakaavojen yhdistelmä: Tie- ja rataliikenne

26.8.2020

— Runkotie / Valtatie	— Seututie	++++ Kaksiraiteinen rataosa
— Moottoritie	— Parannettava seututie	++++ Päärata
— Uusi moottoritie	— Uusi seututie	++++ Uusi päärata
— Parannettava valtatie	— Yhdystie	++++ Yhdysrata / Sivurata
— Uusi liikennetunneli	— Uusi yhdystie	++++ Uusi yhdysrata
— Uusi valtatie		
— Parannettava moottoritie		
— Tieliikenteen yhteystarve		

Tutustu maakuntakaavoihin
Saavutettavuus ja kestävä aluerakenne, s. 47-51

Tutustu aluerakenneselvitykseen
Pohjois-Savon aluerakenne (2020)

POHJOIS-SAVON LIITTO

Muut suunnitelmat ja sopimukset

Tienpitoon liittyvät toimenpiteet määrittää Pohjois-Savon ELY-keskus vuosittain mm. Itä-Suomen liikennestrategian tavoitteiston pohjalta huomioiden käytettävissä olevan rahoitustason. Tarkempaa tietoa löytyy Pohjois-Savon ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta.

Ylä-Savon, Kuopion seudun ja Keski-Savon **seudullisessa yhteistyössä määritetään aiesopimuksissa toimenpiteet**, joita alueella toteutetaan. Aiesopimusten osapuolia ovat kunnat, Pohjois-Savon ELY-keskus, Pohjois-Savon liitto sekä sopimuksesta riippuen muut keskeiset tahot, kuten kehitysyhtiöt tai sairaanhoitopiirit. Lisäksi kunnilla on omia toimenpideohjelmiaan.

Linkit muiden tahojen toimenpideohjelmiin ja – tietoihin.

[Pohjois-Savon ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelma](#)

Voisiko seudulliset aiesopimukset tallentaa esim. liiton sivuille ja linkata tähän?

Pohjois-Savon liiton omat toimenpiteet 2021–202x

- **Suunnitelmassa voisi olla myös listaus ”mitä itse tehdään”? Toimenpiteitä voisivat olla esim.:**
  - Liikennehankkeiden edunvalvontasuunnitelma
  - Tavoitteiden huomioinen maakuntakaavoituksessa
  - Aluekehitysrahoituksen ja tavoitteiden linkittäminen
  - Suunnitelma asiantuntijatiedon tuottamisesta
  - Muut toimet ja viestintä

... vai olisiko oikeampi paikka esim. liiton oma strategia? Pohdintaan!